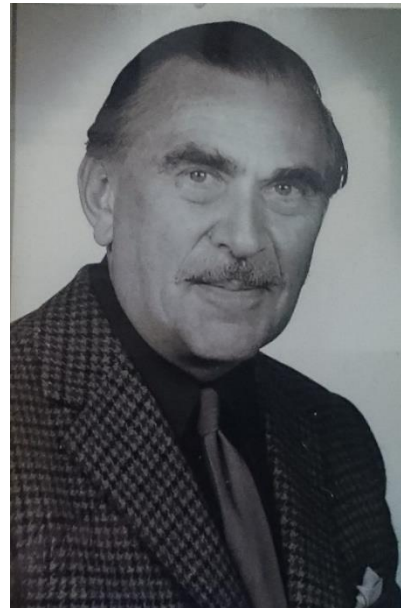

Carl Gustaf Lekholm (1909 – 2005)

Carl Gustaf Lekholm var en framstående museiman med intresse för lokalhistoria och kulturmiljövård. Han inledde sin karriär vid Kulturen i Lund och blev så småningom förste intendent vid Malmö museum. I början av 1940-talet byggde han upp Malmö tekniska museum som blev hans skötebarn. Han satt också i styrelsen för Malmö Försörjnings- och Planteringsförening och har haft ett finger med i bevarandet av många kulturhistoriska miljöer i staden, bl a Lilla Torg och Kockska huset. Lekholm har erhållit Nordstjärneorden.

Carl Gustaf Lekholm beskrivs som en bohemisk akademiker och en lärd man – fil.lic. och kulturvetare, humanist och marinetnolog. Som konstnär var han självlärd. Han målade detaljrika akvareller med motiv från barndomens Bjärred, åren omkring 1915-1930. Bilderna utgår från fotografier och självupplevda minnen. Alla motiv har förklarande bildtexter som Lekholm själv skrivit.

Carl Gustaf växte upp i Lund och familjen tillbringade somrarna i Bjärred. De bodde i fastigheten Önnerup 1:4 (korsvirkesgården) och flera av de utställda motiven utspelar sig på det gröna fältet framför gården mot havet. Senare flyttade han till mormoderns före detta sommarhus på Norra Villavägen 2 som också finns med på bilderna. Här bosatte sig Carl Gustaf permanent 1948 tillsammans med fru och tre barn och kom därefter att vara orten trogen. Under slutet av 1970-talet var han en drivande kraft när det gällde att restaurera Bjersunds Tegelbruk.

Här visar vi ett 20-tal verk som normalt finns i Lomma kommuns konstsamling och många av dem finns ute i skolorna i kommunen. Genom Carl Gustafs konst kan vi uppleva hur livet kunde vara under första hälften av 1900-talet.

Hembygdsföreningen i Lomma kommun

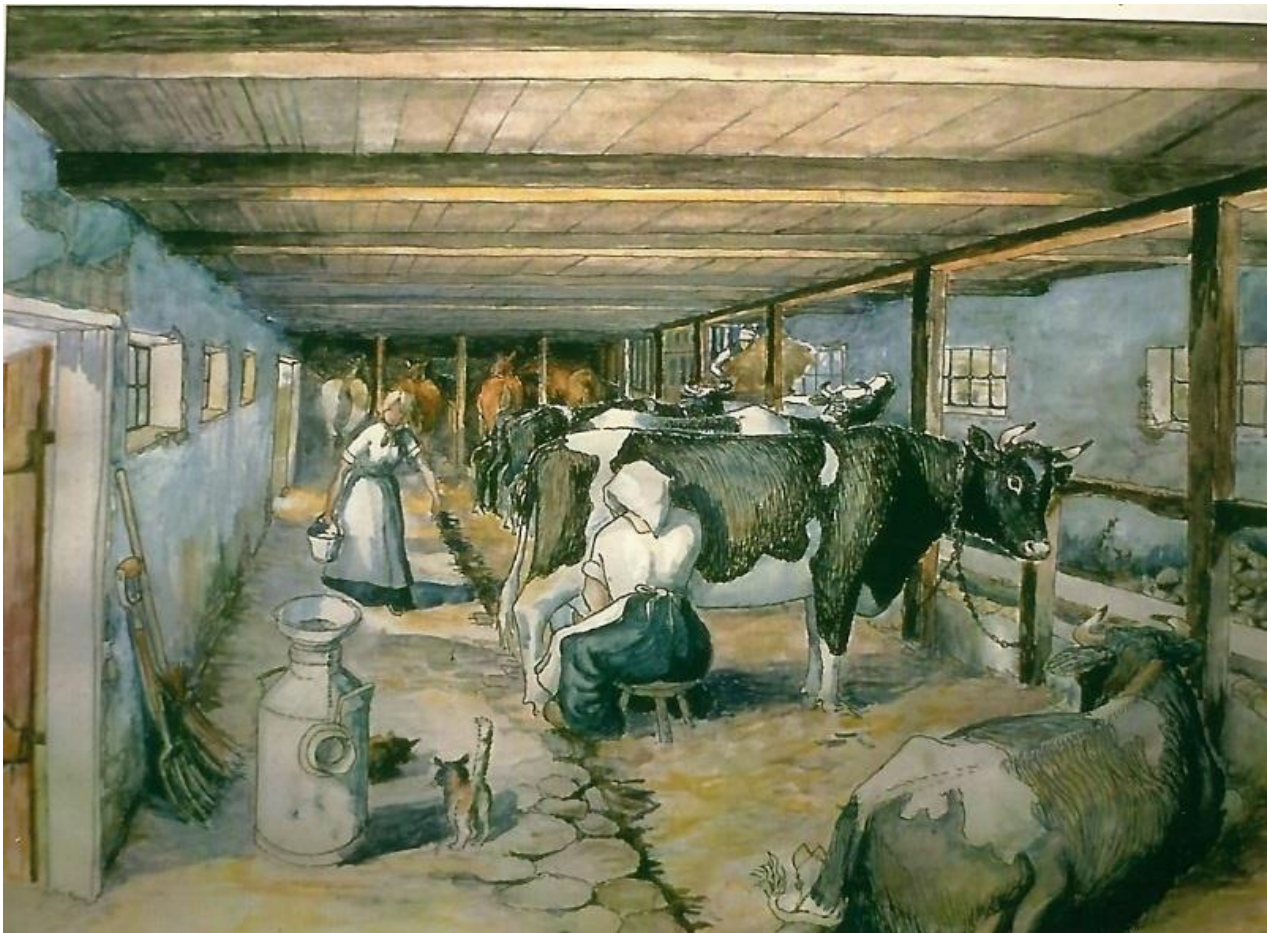
Badhuset uppsatt ca 700 meter utanför stranden hade skilda herr- och damavdelningar, dessutom en liten servering och tilläggsplats för besökande båtar vid bryggan. Både badmästare och baderska fanns och tidvis även simlärare. T om 1939 var denna uppskattade badanläggning i bruk.

Den största gården på Flädie strandmarker var Domkyrkohemmanet Flädie nr 11. Till gården hörde även väderkvarn och på stranden ett tegelbruk. Gården brann ner 1914. Nuvarande Poppelvägen är den gamla uppfarten till gården och på dess tomt reser sig idag Berga-anläggningen.

Omkring sekelskiftet 1700–1800 bildades Bjerred by, när gårdarna Önnerup 1, 4 och 10 enskiftades och fick sin samlade jord vid kusten intill sockengränsen mot Flädie. En vårsöndag på 1880-talet fejar åbon Per Nils' på Önnerup 1 sin "have" innan hans sommargäster från Lund kommer för att njuta några månaders lant- och badliv.

Mjölkdags i stallen på Önnerup 1:4.

I början på 1900-talet fanns i Bjerred 4 à 5 lant- och speceriaffärer. Den största, ägd av Ernst F Jönsson, var belägen vid Västkustvägen mitt för Kennelvägens mynning. Varusortimentet var omfattande.

Matleverans vid grinden.

Varje morgon sörjde Lindgren för att Bjerredsborna fick sin mjölk och grädde, sitt smör och sin ost från Flädie-mejeriet levererad vid grinden.

En gång i veckan höll även Ola Bengtsson framför dörrarna med öl och läskedrycker från Lunds bryggeri, vid somrarnas värmeböljor ett ofta efterlängtat besök.

Strandmarken på Flädie 22 och 15 började avstyckas till villatomter på 1890-talet. Fram till 1912 bebyggdes tomterna längs efter den då nyanlagda N Villavägen. Enda tillfarten till detta område, kallat Nya Bjerred, var Kennelvägen. Ursprungligen var den en dåligt underhållen markväg för böernas tång- och gruskörning

På Per Nils' äng intill gamla Bjerreds restaurang och dansbana fanns 1914 Hallbergs tivoli med en hästdragen karusell, en kraftmätare och ett skjutbanetält. När folk efter vadet slog sig ned på ängen för att avnjuta den medhavda matsäcken, kunde ungarna roa sig med karusellåkning.

Till gamla Bjerreds restaurang hörde ett hållstall där hästdragna besökare barkade stalla in sina dragare medan de själva roade sig med att bada, intaga sin förtäring och sedan svänga om på dansbanan lördag eller söndagskvällen lång.

Till nöjesprogrammet kring dansbanan hörde nästan undantagslöst ett eller annat slagsmål, dock inte alltid av den omfattningen som en lördagskväll 1918, då den fruktade ridande polisen från Eslöv fick ingripa med blanka vapen.

Järnvägen elektrifierades 1916. Sommartid var trafiken livlig och varma sommarsöndagar var det inte ovanligt att upp emot 5000 Lundabor och andra färdades ut till Bjerred för att bada i det på den tiden rena havet. Med bilismens genombrott blev banan olönsam och lades ned 1939.

År 1900 började Lund - Bjerreds järnväg byggas. Grus till banbygget hämtades i strandkanten till markerna på Flädie 24. Via ett stickspår kördes grusen upp till själva järnvägen. Samtidigt med banbygget påbörjades på samma marker anläggandet av Bjerreds Saltsjöbad omfattande ett turisthotell, ett badhotell, en stor restaurang, en brunnssalong och sist men inte minst ute på sandrevlarna ett kallbadhus. Invigning av både järnväg och Saltsjöbad skedde i juli 1901. Bjerreds bondby hade förvandlats till en berömd badort.

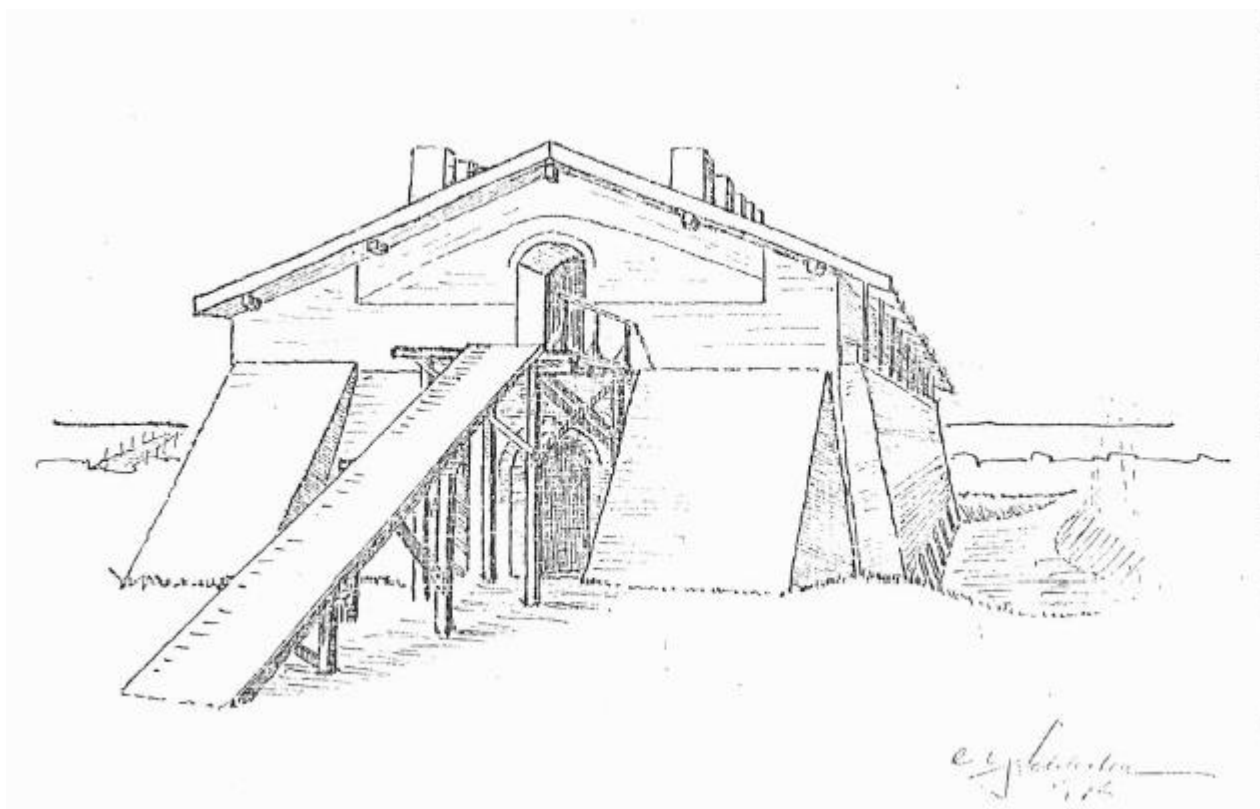

Tegelbruket på Flädie nr 11 var anlagt på stranden strax norr om nuvarande Öresundsvägen. Det förstördes vid den s k julastormen 1902.

På Bjerallyckans strandmarken till Önnerup nr 10 anlades 1855 ett tegelbruk. I likhet med byn har Bjerallyckan fått sitt namn från Bjered eller Bjers Høj, en liten kulle på Järavallen.

Tegeltillverkningen upphörde 1887, men bruket står kvar. F H Kockum byggde här Bjerreds första sommarvilla 1887 och anlade samtidigt den nuvarande parken.

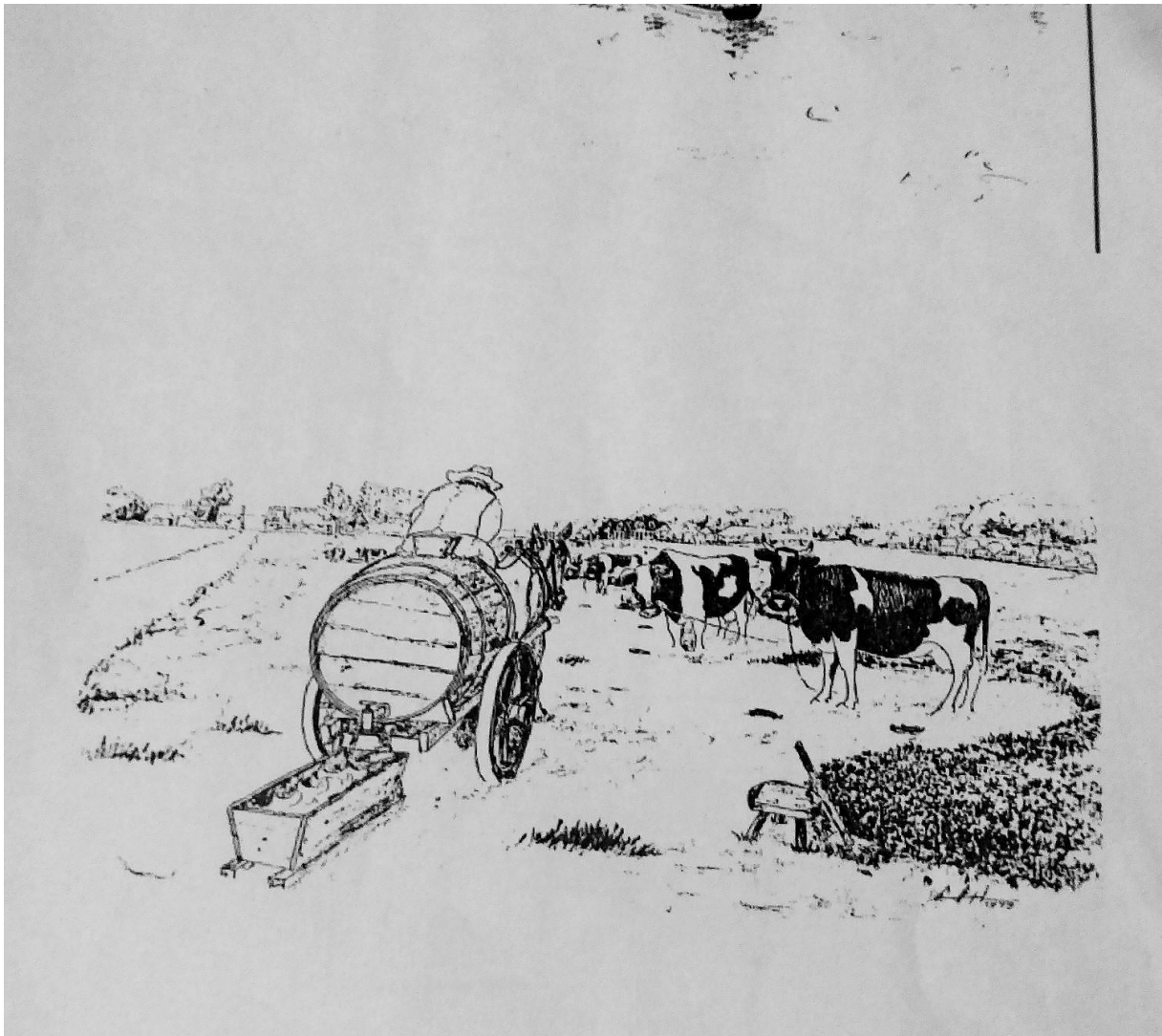
Teckning av Lekholm så som han trodde det såg ut när man fyllde tegelugnen inför bränningen.

Ugnen 1974. C G eLkholm och Cecilia Nelson.

Lekholm, taget inifrån tegelugnen.

Vatten till korna.

Långt in på 1700-talet var kuststräckan, där Bjerred vuxit upp, obebyggda fäladsmarker tillhörande Önnerups och Flädie byar. Sommartid vallade byahörarna kreaturen på området och sporadiskt trafikerades den urgamla Västkustvägen av postryttare och bondforor.

Varje vecka förde Vikhögs fiskarehustrur fisk från fiskeläget till Mårtenstorget i Lund. Transportmedlet var rullebör. Färden gick över skarorna till Löddeåns mynning, där Oliva i Holländarehusen färjade dem över till Löddesnässidan. Sedan fortsatte man rulla över ängen, strandpromenaden till Bjerredsstationen. Med tåget åkte sedan både kvinnfolk och rullebörar till Lund. Vintern 1924 var snörik och rullebörstransport därför omöjlig. En av bönderna från skarorna körde dock rullebörarna på kälkadon till Bjerredsstationen. Fiskarehustruna fick åka skridskor, och fisken kom fram till torget.

Ålfiskaren var en säsongbetonad fiskarekategori, gamla sailors som större delen av året drog sig fram som stuvare i Malmö hamn, men sommartid levde lägerliv i Bjerred. På dagen strök de "reg" med håv ute på revlarna. Nattetid fiskade de ål med krokredskap. Fångsten såldes huvudsakligen till sommargästerna.

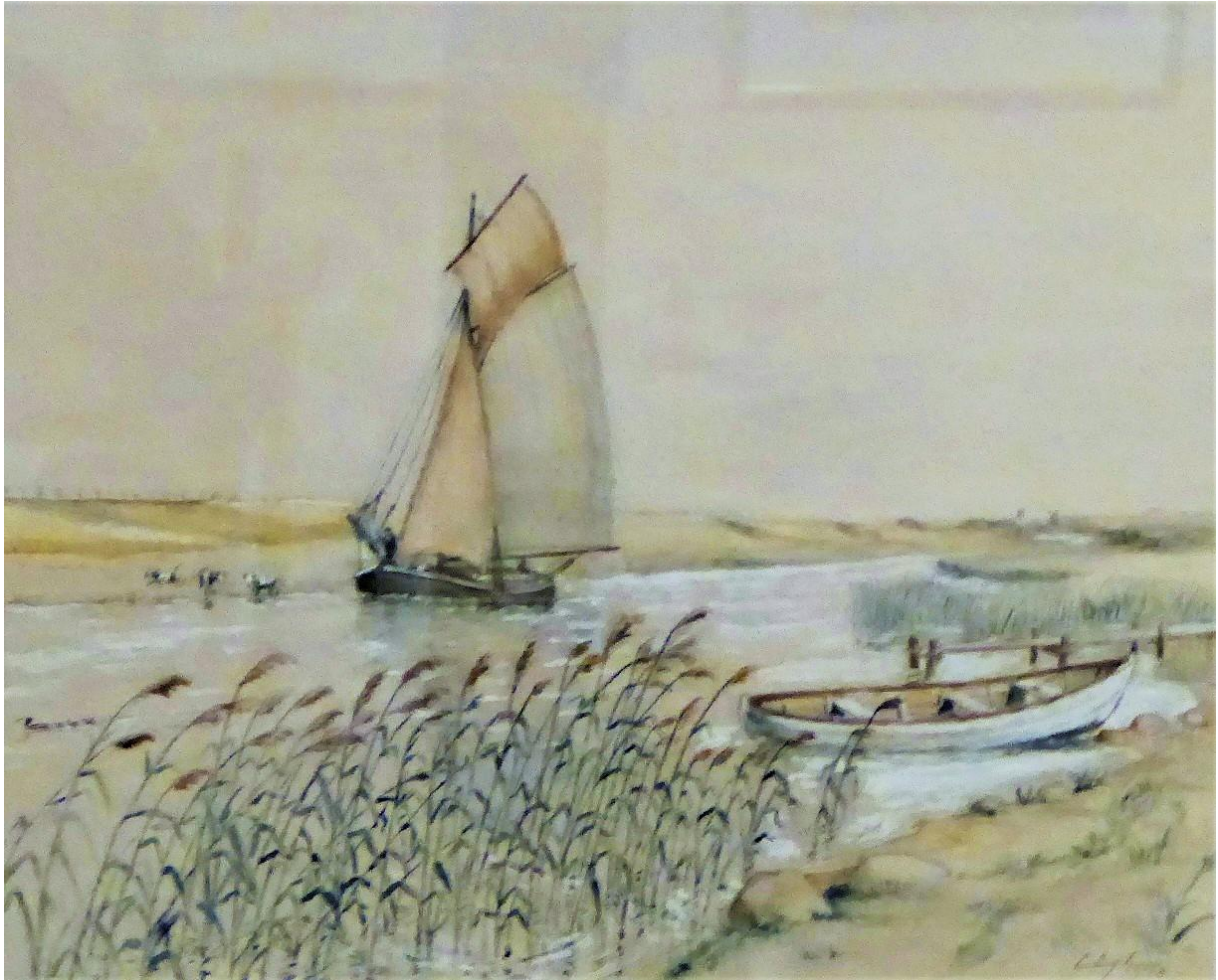
Vid 1900-talets början var ett tiotal större fiskebåtar hemmahörande i Bjerred. Yrkesfiskarna tillhörde den ursprungligaste fasta befolkningen och bedrev fiske året runt i sundet. Huvudfiske var dock sillfisket med drivgarn i djuprännorna mellan Limhamn och Saltholm. Det tog sin början på eftersommaren och bedrevs nattetid t o m oktober månad.

Sommartid var havet pojkarnas egentliga lekplats. Innan det omdöme och den sjövana kunde redovisas, som var det absoluta kravet för handhavande av en riktig båt, var det vanligaste flytetyget en flotte eller hemmagjord kanot, i ett fall en dukklädd hästkrubba, en av de rankaste farkoster som flutit på Öresund.

Idag är Löddeåns mynningsområde ett naturreservat med många intressanta och sällsynta fågelarter. Skärfläckan är en av de märkligare inte minst på grund av sin egendomligt svängda näbb- Dessutom förekommer den endast på ett fåtal platser i Sydsverige.

Sedan urminnes tider har sjöfart bedrivits på Löddeåns nedre lopp. På 1900-talet gick jakten Esbjörnsson med styckegods till Löddeköpinge. Borgeby tegelbruk ägde två jakter, som fraktade tegel från bruket till Malmö och andra orter på Öresundskusten. En storm 1926 sandade igen inseglingstrännan och gjorde slut på denna fraktfart.

Bjerreds villaförening bildades 1904. Dess syfte var att lösa frågor av praktisk natur för villaägarna, exempelvis väghållning, belysning, sophämtning o d. Men varje midsommarafton bjöd föreningen alla Bjerreds-barnen till dans kring majstången på Bjerreds Saltsjöbad.